

Ο άχρηστος Δημήτρης, Γιώργος Συμπάρδης

Όταν κυκλοφόρησε ο «Άχρηστος Δημήτρης» του Γιώργου Συμπάρδη ο Μένης Κουμανταρέας έγραψε: «Σ' αυτό το αριστοτέχνημα απόκρυψης ο αναγνώστης δεν περιμένει να μάθει την έκβαση της υπόθεσης... αλλά μένει ένας ηδονοβλεψίας μέσα από χαραμάδες και κλειδαρότρυπες μιας όψης της ελληνικής πραγματικότητας». Σε τετρακόσιες και πλέον σελίδες ο Γιώργος Συμπάρδης πλάθει μια ιστορία με σχεδόν ασήμαντα περιστατικά, μικρά, σχεδόν απροσδιόριστα, σαν ανεπαίσθητα αγγίγματα, για να περιγράψει κάτι που μοιάζει να είναι μια μεγάλη φιλία, ένας μεγάλος έρωτας, μια ιστορία ζωής αλλά και μια αυταπάτη, μια φαντασίωση. Θα μπορούσαν να διαβαστούν αλλιώς;

Όλα ξεκινούν από μια μικρή διαδρομή από το Θησείο, από την οδό Ιουλίου Σμιθ μέχρι την Κουμουνδούρου – αυτό το χιλιόμετρο αλλάζει τη ζωή του Γιώργου. Γιατί εκεί, στο σπίτι του Λάκη, γνωρίζει τον Δημήτρη, έναν τύπο σχεδόν ανεξιχνίαστο, με τον οποίο θα συνάψει μια μακρόχρονη φιλία, μια σχέση που διακόπτεται και αρχίζει ξανά, σαν να μην έχει μεσολαβήσει τίποτα. Ποτέ δεν υπάρχει ερώτηση, όλα μοιάζουν ανεξήγητα. Οι δυο άντρες, ο ένας δικηγόρος, ο άλλος γκαρσόνι, ναυτικός, υπάλληλος γραφείου ταξιδίων, μπάρμαν, ηθοποιός, ζουν την περιπέτειά τους μέσα στην πόλη, της οποίας τα σημεία αναφοράς χαρακτηρίζουν και τη σχέση τους. Πρωταγωνίστρια η Αθήνα του 1973, σταθερά παρούσα στις περισσότερες σελίδες. Ενώ τα πρόσωπα, άντρες και γυναίκες, μπαίνουν στην ιστορία και μετά εξαφανίζονται και ο Συμπάρδης το κάνει να μοιάζει φυσικό –τίποτα δεν κρατάει για πάντα σαν να λέει, κλείνοντας το μάτι στον αναγνώστη–, η πόλη βρυχάται, με την τρυφερότητα και τα παράδοξά της, πίσω από τους ώμους των δυο ανδρών. Είναι το Θησείο στο κάδρο, όταν δεν ήταν πεζόδρομος η Αποστόλου Παύλου, με το σπίτι του Γιώργου πάνω από τα βραχάκια της Αγίας Μαρίνας, εκεί όπου έφτασε μια μέρα ο Δημήτρης για να κοιμηθεί, και ο σταθμός του Θησείου, και ο κόσμος μιας πόλης όπου όλοι γνωρίζονται και τα μεγάλα όνειρα δεν σημαίνουν τίποτα, όπως έλεγε ο φίλος Λάκης, που μια μέρα εξαφανίστηκε για πάντα.

Σουλατσάρουν οι φίλοι στο τσίρκο Μεντράνο, συχνό επισκέπτη της Αθήνας του '70, και στο Αιγάλεω με τα μικρά σπίτια, σε ταβέρνες με ορχήστρες που ήταν η μόδα, και φτάνουν σε ξενοδοχεία στον Σκαρामαγκά, σε χαρτοπαικτικές λέσχες της Κυψέλης και σε μέρη περίεργα, σχετίζονται με παράξενα κορίτσια, με μια Βέρα και μια Σόνια και μια Ελεονόρα που ρίχνουν νερό στον μύλο της ιστορίας της σχέσης δυο αντρών που μοιάζει όλο και πιο απόμακρη ή ότι θα διαρκέσει για πάντα. Στα παλιατζιδικά μια Κυριακή ο Δημήτρης ρώτησε: «Λες να υπάρχει κάποιος που να θέλει να αγοράσει άχρηστους ανθρώπους. Απάντηση δεν πήρε και συνεχίστηκε η ζωή των δυο συγκατοίκων και μαζί και χώρια στα σινεμά της Ομόνοιας με ταινίες του Μπρους Λι και στα θέατρα της λεωφόρου Αλεξάνδρας· και ήρθε και μια Μαρία που μπορεί να τα άλλαξε όλα σε αυτήν τη φιλία που είχε «μια γλυκόπικρη γεύση, ένα αγκάθι μοναξιάς». Αυτή η ανυπέρβλητης γοητείας ιστορία είναι σαν γυρισμένη στο ημίφως της Αθήνας, εδώ που όλοι γνωρίζομαστε.

Αργυρώ Μποζώνη, «25 βιβλία για την Αθήνα», LIFO